

Sygn. akt I C 1184/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Joanna Mrozek

Protokolant Daria Blachewicz

po rozpoznaniu w dniu 18 listopada 2015 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa D. W.

przeciwko I. S.

o zapłatę

I. zasądza od I. S. na rzecz D. W. kwotę 31.507,30 zł (trzydzieści jeden tysięcy pięćset siedem złotych trzydzieści groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 12 lutego 2014 roku do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w zakresie odsetek ustawowych od dnia 17 czerwca 2013 roku do dnia 11 lutego 2014 roku;

III. w pozostałym zakresie umarza postępowanie;

IV. zasądza od D. W. na rzecz I. S. kwotę 7.010,04 zł (siedem tysięcy dziesięć złotych cztery grosze) tytułem zwrotu kosztów procesu;

V. nakazuje ściągnąć z roszczenia zasądzonego na rzecz D. W. w punkcie I na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie kwotę 8.217,56 zł (osiem tysięcy dwieście siedemnaście złotych pięćdziesiąt sześć groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;

VI. nakazuje pobrać od I. S. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie kwotę 1.575,43 zł (tysiąc pięćset siedemdziesiąt pięć złotych czterdzieści trzy grosze) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt I C 1184/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 4 czerwca 2013 r. powód wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej I. S. kwoty 195.850 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenia zwrotu kosztów procesu.

Pozwana I. S. w odpowiedzi na pozew uznała powództwo do kwoty 47.807,50 zł, wnosząc o jego oddalenie w pozostałym zakresie. Ponadto wniosła o rozłożenie należności na 10 rat płatnych co 6 miesięcy, przy czym pierwsza w terminie 3 miesięcy od uprawomocnienia się wyroku (k.43-46). W piśmie z dnia 22 czerwca 2015 roku pozwana podniosła zarzut potrącenia wierzytelności przysługującej pozwanej wobec powoda w wysokości 32.614,45 zł z tytułu prawomocnego nakazu zapłaty Sądu Rejonowego Warszawa Praga – Północ z dnia 17 lipca 2013 roku, sygn. akt II Nc 2956/13, prawomocnego nakazu zapłaty Sądu Rejonowego Warszawa Praga – Północ z dnia 11 marca 2014 roku,

sygn. akt II Nc 27/14 i prawomocnego nakazu zapłaty Sądu Rejonowego Warszawa Praga – Północ z dnia 28 listopada 2014 roku, sygn. akt II Nc 6358/14 z wierzytelnością przysługującą powodowi wobec pozwanej w niniejszej sprawie (k.175-177). Ostatecznie pozwana wносиła o zasądzenie od niej na rzecz powoda kwoty 31.507,30 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wydania wyroku do dnia zapłaty, przy czym wniosowała o rozłożenie należności na raty (k.340).

Wobec podniesionego przez pozwaną w piśmie z dnia 22 czerwca 2015 roku zarzutu potrącenia, na rozprawie w dniu 18 listopada 2015 roku powód cofnął powództwo powyżej kwoty 31.507,30 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty (k.340).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Postanowieniem z dnia 9 kwietnia 2013 roku wydanym w sprawie II Ns 154/13 Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi – Północ w Warszawie stwierdził, że spadek po A. W. zmarłym w dniu 17 grudnia 2012 roku nabyła na podstawie testamentu notarialnego z dnia 23 marca 2006 roku córka I. S. w całości. Spadkodawca w dacie śmierci był wdowcem i posiadał dwoje dzieci – powoda i pozwaną.

W skład spadku po A. W. wchodzi prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w W. przy ulicy (...) o powierzchni 42,7 m. kw. wraz z przynależną piwnicą, dla którego w Sądzie Rejonowym dla Warszawy Mokotowa w Warszawie prowadzona jest księga wieczysta (...) o wartości 204.080 zł według stanu na datę otwarcia spadku i cen aktualnych, własność nieruchomości gruntowej stanowiącej działki nr (...) o łącznej powierzchni 2,64 ha położone w miejscowości K. i S. gmina S., dla której Sąd Rejonowy w Ostrowi Mazowieckiej prowadzi księgę wieczystą nr (...) o wartości 49.657 zł oraz równowartość udziału 1/2 w prawie własności samochodu R. (...) o wartości 2750 zł.

Pozwanej przysługują wobec powoda wierzytelności w łącznej wysokości 32.614,45 zł z tytułu prawomocnego nakazu zapłaty Sądu Rejonowego Warszawa Praga – Północ z dnia 17 lipca 2013 roku, sygn. akt II Nc 2956/13, prawomocnego nakazu zapłaty Sądu Rejonowego Warszawa Praga – Północ z dnia 11 marca 2014 roku, sygn. akt II Nc 27/14 i prawomocnego nakazu zapłaty Sądu Rejonowego Warszawa Praga – Północ z dnia 28 listopada 2014 roku, sygn. akt II Nc 6358/14. Pismem z dnia 9 kwietnia 2015 roku, doręczonym powodowi w dniu 22 kwietnia 2015 roku, pozwana dokonała potrącenia powyższych wierzytelności z wierzytelnością przysługującą powodowi wobec pozwanej w niniejszej sprawie.

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie zgromadzonych odpisów dokumentów: postanowienia i protokołu z rozprawy obejmującego zapewnienie spadkowe – k.14 i k.17 akt II Ns 154/13, odpisów z ksiąg wieczystych k.49-59, wypisów z rejestru – k.60-63, korespondencji z (...) k.64-66, korespondencji z (...) S.A. k.67-69, faktury k.70, umowy dzierżawy k.71, oświadczenia o potrąceniu z dowodem doręczenia i odpisów nakazów zapłaty k.178-183 oraz opinii biegłego sądowego rzeczoznawcy ds. wyceny nieruchomości J. G. k.95-145. Okoliczności sprawy były między stronami bezsporne.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest częściowo zasadne.

Stosownie do treści art. 991 § 1 kodeksu cywilnego zstępnym, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni - dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadął przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach - połowa wartości tego udziału (zachówek). Jeżeli uprawniony nie otrzymał należnego mu zachowku bądź w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny, bądź w postaci powołania do spadku, bądź w postaci zapisu, przysługuje mu przeciwko spadkobiercy roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia (§ 2). Zgodnie z art.931§1 k.c. udział spadkowy przypadający powodowi w przypadku dziedziczenia ustawowego wynosiłby 1/2, wobec czego należny mu zachówek odpowiada 1/4 wartości masy spadkowej, czyli kwocie 64.121,75 zł.

Zgodnie z art. 498 § 1 k.c. gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej (§ 2). Potrącenia dokonywa się przez oświadczenie złożone drugiej stronie. Oświadczenie ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe (art. 499 k.c.).

Po potrąceniu z wierzytelności przysługującej powodowi należności pozwanej w kwocie 32.614,45 zł, powództwo okazało się zasadne do kwoty 31.507,30 zł.

Wobec skutecznego cofnięcia przez powoda powództwa w pozostałym zakresie, Sąd w punkcie III wyroku na podstawie art.355§1 k.p.c. umorzył w tej części postępowanie.

Częściowe oddalenie powództwa w punkcie II wyroku dotyczy odsetek ustawowych od dnia wniesienia pozwu do dnia doręczenia pozwanej jego odpisu. W ocenie Sądu do ustalenia daty wymagalności roszczenia znajduje zastosowanie art.455 k.c., powód zaś nie wykazał, aby wzywał wcześniej pozwaną do zapłaty zachowku.

W okolicznościach sprawy brak było podstaw do zastosowania art.320 k.p.c. poprzez rozłożenie należności na raty. Przepis ten zawiera szczególną zasadę wyrokowania, której zasadność nie została wykazana w niniejszym postępowaniu. Pozwana przez półtora roku toczącego się postępowania mogła przygotować się finansowo na zaspokojenie roszczeń powoda. Z obowiązkiem zapłaty zachowku winna już była liczyć się w dacie wydania postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku. Ponadto pozwana wysuwa przeciwko powodowi roszczenia z tytułu bezumownego korzystania przez niego z nieruchomości spadkowej. Uiszczenie przez pozwaną zachowku w kwocie 31.507,30 zł umożliwi powodowi zmianę sytuacji mieszkaniowej. Również sytuacja finansowa pozwanej wynikająca ze złożonych przez nią dokumentów (k.198-213, k.228-330) nie uzasadnia rozłożenia świadczenia na raty. Pozwana jest właścicielką odziedziczonych nieruchomości. Z przedłożonych rachunków bankowych wynika, że wpływają na nie regularnie znaczne sumy pieniędzy wynoszące średnio 6000-7000 zł. Pozwana wskazując swoje dochody na poziomie 3000 zł podniosła jednocześnie, że wydatkuje miesięcznie kwotę ponad 4000 zł, co czyni powyższe oświadczenie niewiarygodnym. Pozwana była zdolna do zaoszczędzenia kwot na zaspokojenie kosztów sądowych i wynagrodzenie pełnomocnika z wyboru, co wskazuje, iż nie należy do osób najuboższych, w przeciwieństwie do powoda.

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie IV na podstawie art.100 k.p.c., dokonując ich stosunkowego rozdzielenia w proporcji odpowiadającej wygranej w sprawie (stosunek zasądzonej kwoty do pierwotnego żądania pozwu). W ocenie Sądu brak było podstaw do nieobciążania pozwanej obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na zasadzie art.101 k.p.c., skoro – mimo częściowego uznania powództwa – dała podstawy do jego wytoczenia, gdyż bez wniesienia pozwu powód nie uzyskałby zaspokojenia. Z okoliczności sprawy nie wynika, że zaspokojenie przez pozwaną roszczenia powoda było realne, skoro pozwana zgłosiła wniosek o dokonanie spłaty ratalnie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 1961 roku w sprawie IV CZ 23/61). Wysokość należnego powodowi zachowku była sporna, zaś pozwana nie zaspokoila w toku procesu żądania powoda w części objętej uznaniem. Powód wygrał proces w 0,16%, zaś pozwana w 0,84%. Pozwana poniosła koszty procesu w łącznej kwocie 8.353,98 zł (wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 3600 zł wynikającej z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł, wydatki na poczet opinii biegłych 4736,98 zł), stąd należna jej suma wynosi 7.010,04 zł.

O nieuiszczonych kosztach sądowych obejmujących opłatę od pozwu w wysokości 9793 zł Sąd orzekł w punkcie V na podstawie art.113 ust.1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, zaś w punkcie VI w myśl art.113 ust.2 u. o k.s.c.

Sąd nie orzekał o kosztach należnych reprezentującemu powoda pełnomocnikowi z urzędu, skoro przed zamknięciem rozprawy nie zgłosił żądania o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej oraz oświadczenia, że koszty te nie

zostały pokryte w żadnej części, zgodnie z §20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2011 roku w sprawie III SPP 21/11).